

Ewa Andrysiak

Katedra Informatologii i Bibliologii

Uniwersytet Łódzki

e-mail: ewa.andrysiak@uni.lodz.pl

[Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek dawniej i dziś” (Wrocław, 22–23 listopada 2017 r.)

DOI: <http://dx.doi.org/10.18778/0860-7435.26.11>

W dniach 22–23 listopada 2017 r. odbyła się we Wrocławiu konferencja naukowa pt. „Funkcje bibliotek dawniej i dziś”, zorganizowana przez Zakład Bibliotekoznawstwa Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Uczestników i referentów konferencji powitała dr hab. Bogumiła Staniów (UWr), która przypomniała, jak ważną funkcję pełnią biblioteki, jak dużą rolę mają w aktywizacji społeczeństwa, są skarbnicami wiedzy i nadal posiadają frapującą historię. Życząc owocnych obrad i ciekawych konkluzji prof. dr hab. Jan Burdukiewicz, prorektor UWr do spraw współpracy z zagranicą i projektów, podkreślił, że rola książki zmienia się, a cyfryzacja znacznie powiększyła możliwości czytania. Bardzo ważne zatem, że Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa podejmuje takie tematy, jak funkcje bibliotek. Prof. J. Burdukiewicz zwrócił też uwagę na fakt, że studenci posiadają zbyt małą wiedzę na temat zbiorów cyfrowych. Dziekan Wydziału Filologicznego, prof. dr hab. Marcin Cieński, z kolei doceniając potrzebę organizacji konferencji poświęconych bibliotekom i rozważaniom na temat funkcji bibliotek przypomniał dwie biblioteki. Jako pozytywny przykład biblioteki pełniącej funkcję rozwojową wymienił założoną w XVIII stuleciu bibliotekę Żaluskich. Przykład negatywny to biblioteka przedstawiona przez I. Krasickiego w *Monachomachii*, biblioteka, do której nikt nie pamię-

tał, jak dotrzeć. Dziś natomiast, mówił dziekan M. Cieński, dążymy do tego, żeby biblioteki były jak najbogatsze w różne gatunki zbiorów, ale nie ma w nich czytelników.

Przed rozpoczęciem sesji plenarnej dr Ewa Repucho i dr Rafał Werszler ogłosili wyniki V Konkursu „Studenci projektują” i wręczyli nagrody laureatom. W konkursie udział wzięły cztery studentki przedstawiając osiem projektów oprawy graficznej materiałów konferencyjnych.

W sesji plenarnej, której przewodniczyła prof. B. Staniów wystąpiło sześcioro prelegentów. Pierwsza głos zabrała dr hab. Anna Gruca z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Biblioteki dla ludu na przełomie XIX i XX wieku a środowiska katolickie*). Przedmiotem jej wystąpienia były tworzone w ostatnich dekadach XIX w. liczne biblioteki dla ludu. W zakładane przez towarzystwa oświatowe biblioteki włączyły się także środowiska katolickie. Księży zachęcano do tworzenia i prowadzenia bibliotek parafialnych, czemu służyły zamieszczane w czasopiśmie porady oraz wydawane poradniki. Zalecano im jednak ostrożność w korzystaniu z katalogów publikowanych przez towarzystwa oświatowe, a także nie przyjmowanie darów. Dopiero początek wieku XX przyniósł zorganizowaną formę zakładania bibliotek parafialnych.

Kolejna referentka – dr hab. Monika Olczak-Kardas (Instytut Dziennikarstwa i Informacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach) spojrzała na biblioteki dwudziestolecia międzywojennego z perspektywy księgarskiej biorąc pod uwagę zawartość 14 roczników „Przeglądu Księgarskiego”, czyli 370 artykułów o różnej objętości (teksty od kilkudziesięciu do kilkustronicowych) publikowanych w stałych rubrykach pisma (m.in. *Miscellanea Księgarskie, Przegląd Czasopism, Kronika Księgarska*). Tematyka poddanych analizie tekstów dotyczyła bibliotekarstwa polskiego (ok. 66%) i zagranicznego: bibliotek szkolnych, narodowych, prywatnych, ruchomych, publicznych, fachowych, parafialnych, biblioteczek urzędów gminnych, bibliotekarzy, egzemplarza obowiązkowego, ustawy bibliotecznej i in. Zauważyć należy, że przedstawiony na przykładzie „Przeglądu Księgarskiego” materiał nie do końca zgodny był z tytułem wystąpienia: *Czasopisma księgarskie o bibliotekach dwudziestolecia międzywojennego (na wybranych przykładach)*.

Przedmiotem referatu dr hab. Krzysztofa Walczaka, prof. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu, był dokument autorstwa Janusza Teodora Dybowskiego, późniejszego autora książek i sztuk teatralnych, wydany w Genewie w początkach lat czterdziestych XX w., a przeznaczony na potrzeby polskich żołnierzy internowanych w Szwajcarii (*Skrypta „Prowadzenie biblioteki i konserwacja książki*

Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek...

w obozie żołnierskim” jako przykład działalności instrukcyjno-metodycznej polskiego bibliotekarstwa w czasie II wojny światowej). Referat przyniósł dość zaskakującą konkluzję, bowiem „skrypt” J. T. Dybowskiego okazał się literackim esejem, stanowiącym pochwałę działań bibliotecznych.

Sieć biblioteczną związków zawodowych (stan prawny, sytuacja lokalowa, stan księgozbiorów, kadre, akcje propagujące czytelnictwo) omówiła dr Agnieszka Chamera-Nowak (Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego) w referacie pt. *Biblioteki związków zawodowych w latach 50. XX wieku światło dokumentów Centralnego Urzędu Wydawnictw Przemysłu Graficznego i Księgarstwa.*

Coraz bardziej widoczny wzrost znaczenia forów internetowych znalazł potwierdzenie w wystąpieniu dr. Mikołaja Ochmańskiego (Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego) pt. *Biblioteki i bibliotekarze w opiniach użytkowników wybranych forów internetowych.* Przedmiotem analizy prelegenta był wizerunek bibliotek i bibliotekarek, rola/ funkcje bibliotek i stereotypy, a materiał do badań zebrał z dwóch forów: Forum.gazeta.pl i Kafeteria.pl biorąc pod uwagę rok 2016 i 2017. Praca bibliotek – uznanie i zastrzeżenia, biblioteka jako miejsce dostępu do książek, biblioteka jako miejsce wymiany, biblioteka jako trzecie miejsce, biblioteka jako instytucja nowoczesna, bibliotekarka, to tematy, które interesowały dr. M. Ochmańskiego.

Założenia ogólnopolskiego systemu informatycznego OMNIS przedstawiła mgr Barbara Orawiec z Biblioteki Narodowej (*OMNIS – przyszłość e-usług bibliotecznych*). Referentka omawiała realizowany przez BN projekt „E-usługa OMNIS”, w ramach którego uruchomione będą cztery e-usługi: zintegrowana wyszukiwarka OMNIS, repozytorium wydawnicze e-ISBN (usługa dla wydawców), Polona w Chmurze dla bibliotek oraz Polona w Chmurze dla naukowców. Przedstawiła cele projektu, m.in. udostępnienie informacji w modelu jednego miejsca dostępu, zwiększenie widoczności obiektów bibliotecznych, dalej zadania i wynikające z projektu korzyści.

Dyskusja po zakończeniu sześciu wystąpień dotyczyła przede wszystkim projektu OMNIS, m.in. tego, czy system OMNIS związany jest z wymianą katalogów w bibliotekach, a także, w jaki sposób działać będzie ów system, przy czym podstawowym pytaniem jest, czy działania Chmury będą ekspozować przede wszystkim potrzeby naukowców, czy też samej biblioteki z nastawieniem na szerokie spektrum czytelników.

Dalej obrady toczyły się w dwóch równoległych sekcjach w salach dydaktycznych Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa. Sekcji drugiej – *Z dziejów bibliotek i ich funkcji* – przewodniczył Ryszard Nowicki,

a wystąpienia rozpoczęła mgr Kinga Brzozowska (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego). Prelegentka podjęła próbę przedstawienia wyników analizy bibliologicznej prowadzonej w zbiorach krakowskich bibliotek naukowych i kościelnych, dotyczącej kolekcji średniowiecznych ksiąg rękopiśmiennych, m.in. na temat stanu opracowania zbiorów, liczebności ksiąg, skali digitalizacji. Analizę przeprowadziła autorka na podstawie zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej, Archiwum i Biblioteki Katedralnej, Biblioteki Książąt Czartoryskich, Biblioteki Narodowej PAU i PAN i in. (*Średniowieczna książka rękopiśmienna w zbiorach krakowskich bibliotek naukowych i kościelnych. Analiza bibliologiczna zasobu*).

Dr Agnieszka Łuszpak (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) przybliżyła *Obraz powojennego bibliotekarstwa w Czechosłowacji na łamach czasopism fachowych*. Problemy dotyczące życia zawodowego bibliotekarzy omawiała na podstawie materiałów publikowanych na łamach czasopism „Knihovna” i „Lidova knihovna”.

Różne formy upowszechniania kultury stosowane w bibliotece akademickiej m.in. poprzez media społecznościowe (blog biblioteczny, facebook), cykliczne imprezy naukowo-kulturalne (Noc w Bibliotece, Noc Naukowców), rozwijanie kultury informacyjnej, uczestnictwo w programie Erasmus+, wystawy konkursy i gry biblioteczne przedstawiła mgr Aleksandra Więk na przykładzie Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, którą reprezentowała (*Działalność kulturotwórcza w bibliotece akademickiej: z doświadczeń Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*).

Historię, ideę oraz zasady funkcjonowania tak zwanych żywych bibliotek, działających m.in. we Wrocławiu i skonfrontowanie ich z literackimi pierwowzorami omówił dr Paweł Bernacki z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (*Żywe biblioteki – literacki topos i współczesna praktyka*).

Sekcję trzecią – Procesy biblioteczne i usługi – moderował dr Andrzej Buck, a rozpoczęła ją mgr Monika Wachowicz (Katedra Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego), reprezentująca także PBW im. T. Kotarbińskiego w Łodzi tematem *Funkcje i zadania bibliotek pedagogicznych w XXI wieku na przykładzie Pedagogicznej Biblioteki Wojenódzkiej w Łodzi*.

Kolejny referent mgr Leszek Śnieżko (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie) w wystąpieniu *Nowe zadania katalogów centralnych – katalog NUKAT po 15 latach istnienia* przypomniał cele funkcjonującego od 2002 r. Katalogu, w tym element kluczowy, jakim jest możliwość sprawdzania dostępności poszukiwanych pozycji w konkretnej bibliotece współpracującej z NUKAT.

Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek...

Katalog NUKAT to bardzo istotne źródło centralnej informacji o zasobach polskich bibliotek naukowych.

Gromadzenie kolekcji czasopism w bibliotece akademickiej – współczesne wyzwania to temat, z którym zmierzyła się mgr Bernadeta Cągulska (Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie). Doświadczenia w zakresie polityki gromadzenia wydawnictw ciągłych autorka przedstawiła na przykładzie biblioteki krakowskiego Uniwersytetu Ekonomicznego, zwracając uwagę na uwarunkowania prawne i ekonomiczne działalności związanej z zakupami zbiorów do bibliotek oraz na współpracę z wieloma elementami środowiska w zakresie tworzenia kolekcji czasopism. Podsumowując swoje wystąpienie referentka podkreśliła, że podejście do gromadzenia zbiorów zmieniła całkowicie ustawa o zamówieniach publicznych, a mniejsze budżety nie zwalniają bibliotek od tworzenia oferty zaspokajającej potrzeby użytkowników.

Rozważania na temat szans i zagrożeń *Informatyzacji oraz rozwoju usług elektronicznych w Bibliotece Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk* przedstawił dr Bohdan Hojdis (Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu). Referent zwrócił uwagę na fakt, że skala prac oraz nakładów finansowych koniecznych do zaprojektowania i wdrożenia sieciowych usług w latach 90. XX w. przerosły możliwości Biblioteki PTPN. Jej przystąpienie do Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych dało możliwość korzystania z systemu Horizon oraz Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej. Biblioteka PTPN stworzyła też własne kolekcje. Są to: Baza opraw zabytkowych XV–XVIII w., Wirtualna Galeria Mielżyńskich, Baza ikonografii PTPN, Plany Poznania z lat 1870–1944.

Rozwój usług elektronicznych w obecnym stuleciu to według dr. B. Hojdisa kwestia nakładów, ale także wybór modelu działania biblioteki. Stąd na koniec wystąpienia prelegent zadał pytania, czy stała digitalizacja zbiorów i w związku z tym wzrost liczby użytkowników online nie jest zagrożeniem; czy nie wpłynie na to, że księżnica w przyszłości stanie się głównie biblioteką cyfrową.

W dyskusji podnoszono kwestie, związane z katalogiem NUKAT, jakie będą jego losy skoro powstaje system Biblioteki Narodowej OMNIS?

Dużym zainteresowaniem uczestników konferencji cieszyła się sekcja czwarta, zatytułowana *Wizjerunek biblioteki i bibliotekarza*, której przewodniczyła dr hab. Aneta Firlej-Buzon.

Na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród użytkowników Biblioteki Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego mgr Katarzyna Żyrek, reprezentująca tę placówkę w wystąpieniu zatytułowanym *Postrzeganie zawodu bibliotekarza, czyli kilka słów o stereotypach*

przedstawiła stereotypy biblioteki i bibliotekarzy funkcjonujące w świadomości jej czytelników.

W tym samym kręgu zagadnień pozostała kolejna prelegentka, mgr Teresa Skibicka (Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy), pokazując aktualny obraz zawodu bibliotekarskiego w oparciu o przykłady materiałów publikowanych w prasie (*Jeszcze o wizerunku biblioteki i bibliotekarza z perspektywy różnych popularnych mediów*). Autorka przytaczała przykłady artykułów (nie tylko pozytywnych) z takich pism, jak: „Dobre Rady”, „Express Bydgoski”, „Na Żywo”, „Poradnik Domowy”, „Życie na Gorąco”.

Próbie zaprezentowania obowiązków i warunków pracy bibliotekarzy od drugiej połowy wieku XX do współczesności podjęła mgr Jagoda Nowak z Biblioteki Jagiellońskiej (*Jedna instytucja, wiele pokoleń i perspektyw – bibliotekarz i biblioteka dawniej i dziś*). Na podstawie wywiadów przeprowadzonych w BJ i Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej przyglądała się procesowi zmian w zawodzie bibliotekarza. Porównywała dawny i obecny warsztat pracy bibliotekarza, zmiany w zakresie obowiązków i obszarze narzędzi pracy, sposobu wykonywanych zadań z podkreśleniem oczekiwań czytelników. Wystąpienie uzupełnione zostało fotoreportażem. Prelegentka podkreśliła, że największe zmiany zaszły w obszarze kształcenia bibliotekarzy, zmieniło się i unowocześniło miejsce pracy, unowocześnieniu uległy formy szkoleń i tworzenia wydawnictw informacyjnych.

Wyniki ilościowe i jakościowe badania przeprowadzonego w 2017 r. dotyczącego wpływu społecznego bibliotek publicznych (wpływ w obszarach: życia społecznego, dostępu do informacji i edukacji, rozwoju społeczności) przedstawiła mgr Magdalena Paul z Wydziału Dziennikarstwa Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego (*Wpływ społeczny bibliotek publicznych – wyniki badań jakościowych i ilościowych*). Badaniem objęte zostały biblioteki dzielnicowe Warszawy oraz biblioteki na terenie województwa mazowieckiego.

Ożywioną dyskusję wywołały głównie wystąpienia dotyczące wizerunku bibliotekarza.

Pasjonatów bibliotek wojskowych skupiła sekcja piąta – *Biblioteki wojskowe – specyfika zadań i funkcji* – której przewodniczył dr. hab., prof. Krzysztof Walczak. Wystąpiło w niej pięcioro prelegentów (cztery referaty) reprezentujących Centralną Bibliotekę Wojskową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Pierwszy, dr Piotr Dobrowolski, przedstawił funkcje i zadania bibliotek wojskowych oraz bibliotek działających w strukturach Wojska Polskiego w latach 1918–1939. W swoim wystąpieniu mówił też o metodach oddziaływania wy-

Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek...

chowawczego na czytelników oraz zadaniach bibliotek wojskowych po reformie przeprowadzonej w 1937 r. (*Funkcje i zadania bibliotek wojskowych*).

Najciekawsze i najcenniejsze zbiory Głównej Książnicy Wojska Polskiego ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów specjalnych przybliżyły Karolina Paćko i Katarzyna Stępnik (*Różnorodność zbiorów Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego – sposoby ich wykorzystania i promowania*). Prelegentki zwróciły uwagę na fakt, że biblioteka stała się ośrodkiem kultury, w którym odbywa się szereg przedsięwzięć naukowych, kulturalnych, edukacyjnych. Z kolei organizacja wystaw, konferencji, czy udział w targach książki to promocja CBW.

Centralna Biblioteka Wojskowa jako Krajowe Centrum Dystrybucji Publikacji Naukowych to temat wystąpienia mgr. Jerzego Kunikowskiego reprezentującego KCDPN. Zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej w sprawie koordynacji, planowania i realizacji badań naukowych w resorcie obrony narodowej, CBW jako Krajowe Centrum Dystrybucji Publikacji Naukowych, odpowiada za dystrybucję i promocję w resorcie publikacji naukowych pozyskiwanych z natowskiej organizacji do spraw nauki i technologii STO [*Science and Technology Organization*] i innych organizacji międzynarodowych. W ramach struktur NATO STO działa *Knowledge and Information Management Committee* (KIMC), którego prace koncentrują się wokół szeroko pojętej informacji naukowej (problematyka dystrybucji publikacji naukowych, standardy bibliograficzne i metadane, tworzenie publikacji naukowych i in.). Działalność CBW w KIMC była powodem podjęcia przez bibliotekę roli Krajowego Centrum Dystrybucji Publikacji Naukowych, odpowiadającego w resorcie Obrony Narodowej za tworzenie mechanizmów dostępu do materiałów naukowych powstających w obszarze bezpieczeństwa i obronności.

Założenia projektu współpracy CBW z twórcami telewizyjnych filmów dokumentalnych, osiągnięte w tym zakresie efekty, cele na przyszłość i wnioski wynikające z kilkuletniej współpracy biblioteki z twórcami, producentami i stacjami telewizyjnymi prezentował mgr Wojciech Kuliński (*Centralna Biblioteka Wojskowa jako koproducent telewizyjnych filmów dokumentalnych*).

Drugiego dnia konferencji (23 listopada) organizatorzy zaprosili uczestników do Filii nr 12 dla dorosłych i dla dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, czyli biblioteki na dworcu kolejowym Wrocław Główny. Przestrzeń placówki, otwartej w 2017 r., nawiązuje do jej lokalizacji. Biblioteka oferuje użytkownikom około 20 tys. woluminów (książki, kolekcja audiobooków, gry planszowe, komiksy manga, filmy, czasopisma, prasa bieżąca, literatura na temat Wrocławia i Dolnego Śląska). Posiada stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Swoje miejsce z pluszową leżanką, stanowiskiem

komputerowym i bogatą kolekcją książek zapewniono też najmłodszym. Placówka prowadzi działalność kulturalną i edukacyjną, organizuje imprezy dla dzieci i ich rodziców (m.in. warsztaty plastyczne, spotkania autorskie), proponuje zajęcia dla grup zorganizowanych (dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie klas 0–VI). Biblioteka mieści się na I piętrze dworca PKP, ale jest to Biblioteka Bez Barrier – przystosowana została dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Następnie w salach Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa odbyły się jeszcze obrady dwóch sekcji. Sekcji szóstej – *Nowe funkcje, nowe odstony bibliotek* – przewodniczył Andrzej Meżyński. Na podstawie publikacji pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu mgr Agnieszka Rogalińska, pracownik tej biblioteki, przeprowadziła analizę najważniejszych zadań biblioteki akademickiej (organizacja warsztatu bibliograficznego i informacyjnego, dydaktyka, prowadzenie badań naukowych) w okresie 70 lat jej działalności. Prelegentka prześledziła zmiany, dzieląc omawiany okres na cztery części: lata 1947–1964 – początki funkcjonowania biblioteki; lata 1965–1989 – rozwój usług informacyjnych; lata 1990–2005 – komputeryzacja placówki; lata 2006–2016 – działalność w nowym gmachu. Zadania biblioteki nie uległy zmianie, zmieniły się natomiast sposoby i narzędzia ich realizacji, a wpływ na to miały m.in. warunki lokalowe, komputeryzacja czy rozwój technologii informatycznych (*Zmiany w realizacji zadań Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w okresie 70 lat jej istnienia*).

Nowe funkcje i zadania realizowane przez Bibliotekę Politechniki Lubelskiej w kontekście oceny parametrycznej uczelni omawiała mgr Ewa Hetman reprezentująca tą placówkę. Prelegentka podkreśliła istotną rolę Ośrodka Informacji Naukowo-Technicznej jako głównego koordynatora w zakresie dokumentacji i informacji z uwzględnieniem oceny parametrycznej uczelni biorąc pod uwagę lata 2013–2016 (*Zmieniająca się rola biblioteki w dokumentowaniu dorobku naukowego pracowników Politechniki Lubelskiej*).

Przedmiotem badań kolejnej prelegentki dr Doroty Grabowskiej (Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego) były zmiany w zadaniach stawianych nauczycielom bibliotekarzom. Analiza programów podstaw nauczania, przysposobienia czytelniczego, ścieżek edukacyjnych i podstaw programowych oraz wytycznych międzynarodowych prowadzi do wniosku, że zadania stawiane nauczycielom bibliotekarzom zmieniają się wraz ze zmianami w podstawach programowych (*Zmieniające się zadania nauczycieli bibliotekarzy w świetle programów i podstaw programowych*).

Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek...

Biblioteka to miejsce specyficzne, w którym realizowane są cele edukacyjne, dydaktyczne, informacyjne, wychowawcze, także terapeutyczne. Dr Marta Deńca (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie) podjęła się wskazania funkcji biblioteki szkolnej pełnionych w odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz działań podejmowanych przez nauczycieli bibliotekarzy w ramach pracy z tą grupą czytelników (*Funkcje biblioteki szkolnej w kontekście pracy z czytelnikami z niesprawnością czytelnictwa*).

Przewodniczącą sekcji siódmej – *Przestrzeń biblioteczna i jej znaczenie* – w której wystąpiło troje prelegentów, była dr hab. prof. Małgorzata Derkacz. Pierwszy, dr Rafał Werszler (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego), przedstawił praktykowany od ponad 370 lat pionowy sposób gromadzenia książek uwolnionych od specjalnych zabezpieczeń (*373 lata pionowego układania wolnych książek na półkach dolnośląskich bibliotek*).

Na temat działania współczesnych bibliotek organizowanych jako multimedialne centra wiedzy, kultury i informacji mówił dr Andrzej Buck (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze) w wystąpieniu pt. *Wartości dodane we współczesnej bibliotece. Ewolucja przestrzeni, nowe budynki i lokale biblioteczne. Wizja działania*. Dziś biblioteki, oprócz podstawowych funkcji, zaczynają realizować model biblioteki otwartej, hybrydowej czy „biblioteki jako trzeciego miejsca”. Przeważa koncepcja biblioteki otwartej. Prelegent podkreślał, że zmiany wyglądu biblioteki oraz jej wewnętrznej aranżacji powinny następować w kontekście zmieniających się funkcji biblioteki i oczekiwań ze strony użytkowników. Dziś w bibliotekach ważne są zarówno zmiany estetyczne, technologiczne, jak i upowszechnieniowe. Ale pamiętać należy też, że biblioteka musi być mocno związana z miejscem (regionem), w którym działa.

Wystąpienia konferencyjne zakończył referat dr inż. arch. Ewy Szczepankiewicz (Laboratorium Metod Digitalizacji i Multimediów Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej) na temat wpływu nowoczesnych technologii w sposobie projektowania obiektów, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej, w tym bibliotek przyjaznych dla osób dysfunkcyjnych. Istotny aspekt w aranżacji wnętrz bibliotek stanowi likwidacja barier architektonicznych oraz wprowadzenie udogodnień dla osób niesamodzielnich, a co za tym idzie, przestrzeni przyjaznej także dla wszystkich użytkowników (*Wpływ nowoczesnych technologii na funkcje i aranżacje pomieszczeń bibliotek w celu poprawy ich dostosowania do potrzeb osób niesamodzielnich*). Konferencji towarzyszyła wystawa *Funkcje bibliotek – dawniej i dziś*.

Ewa Andrysiak

Wrocławskie spotkanie, dotyczące tak istotnych kwestii w zakresie współczesnego działania bibliotek, przyniosło wiele interesujących referatów i konstatacji. Jak zawsze, organizowane przez tamtejszy Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, zostało przygotowane sprawnie i kompetentnie, a jego atmosfera powoduje, że oczekuje się na kolejne zaproszenia do miasta nad Odrą.